

NYTT INNTEKTSSYSTEM FOR KOMMUNANE

STORFJORD HOTELL, 3. FEBRUAR 2016

Lars K. Fylling
Økonomisjef
Skodje kommune

Tlf. 99 53 77 75
lars.fylling@skodje.kommune.no

Innhold:

1. Noverande inntektsmodell for kommunane:
  - i) Skatt
  - ii) Statlege overføringar
2. Forslag til ny inntektsmodell for kommunane.
3. Kommunereform og økonomi.

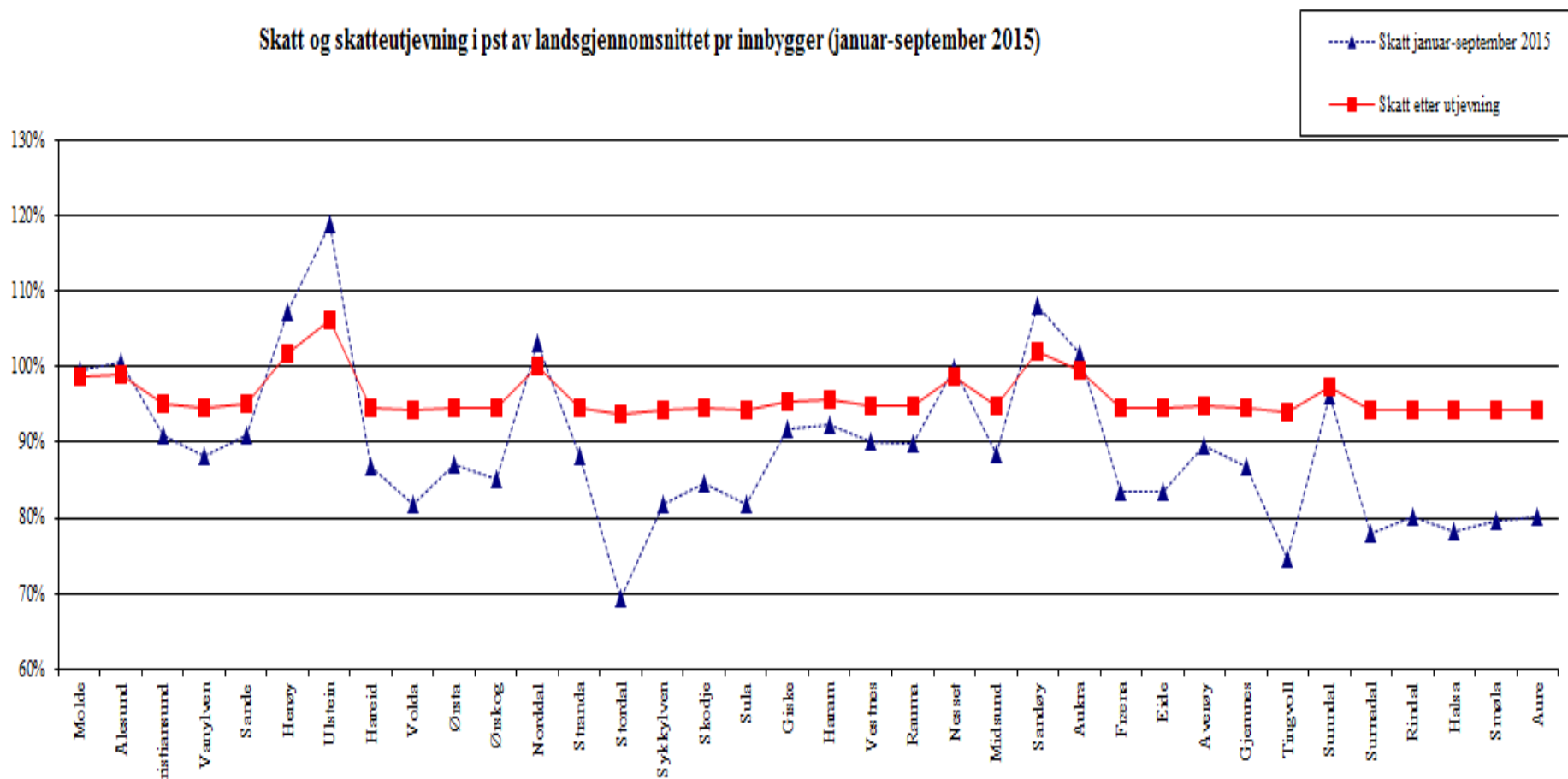
Kommunanes inntektsrammer

Inntektsrammene blir styrt av staten:

- a) Gjennom behandlinga av stats- og nasjonalbudsjettet.
- b) Rammene blir fastsett med eittårs-perspektiv.
- c) To store inntektskjelder for kommunane:
  - a) Direkte statlige overføringar.
  - b) Fastsetjing av skatt (skattereglar og prosentsatsar).

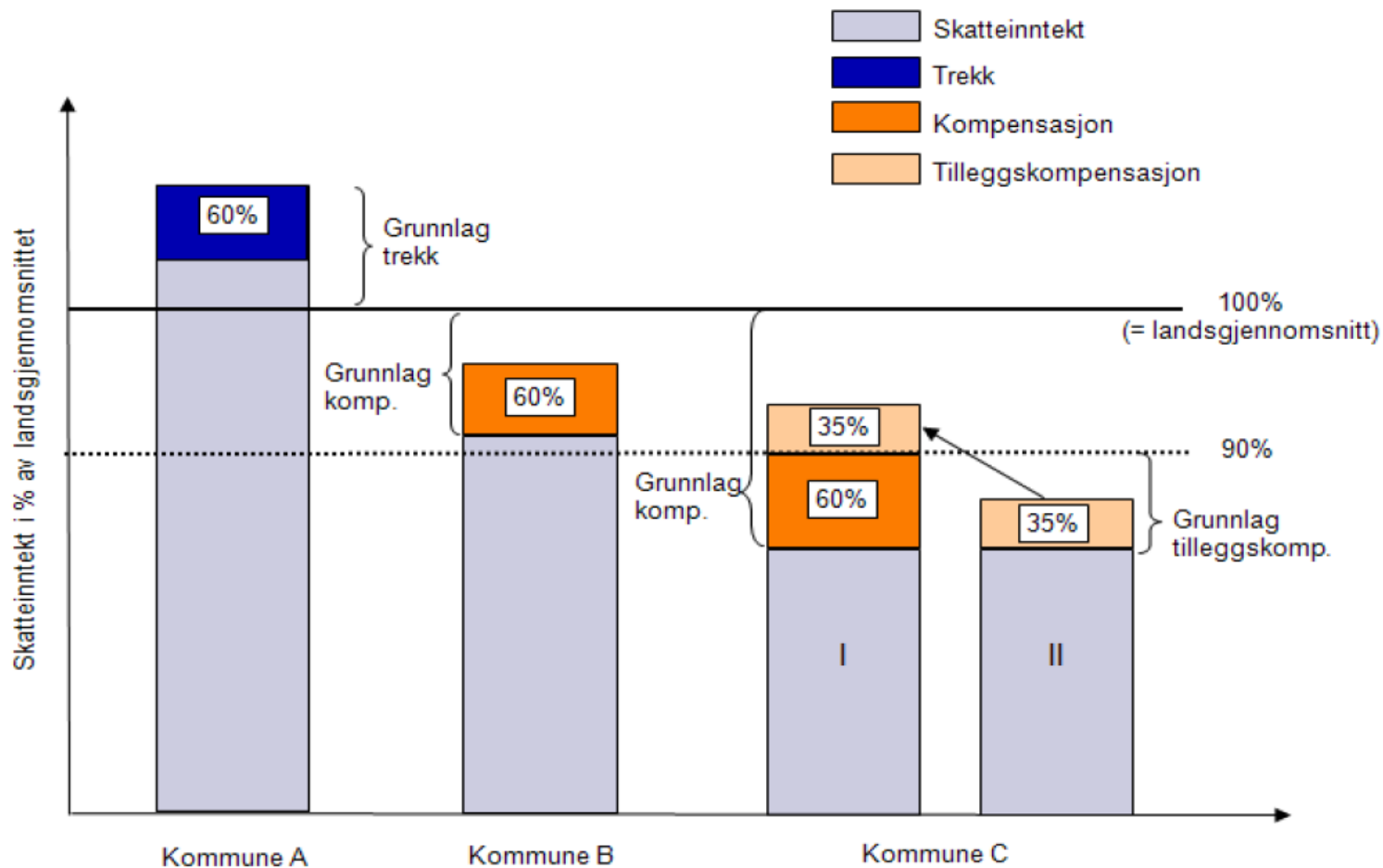
Stor variasjon mellom kommunane

Skatt og skatteutjevning i pst av landsgjennomsnittet pr innbygger (januar-september 2015)

Møre og Romsdal

Skatteinntekter

Rammetilskot – heile landet

Rammetilskotets samansetjing (tal i heile 1000):	2016	2015	Endring i %
Innbyggjartilskot	118 428 306	115 424 951	2,60 %
Distriktstilskot Sør-Noreg	408 811	396 917	3,00 %
Nord-Noreg- og Namdalstilskot	1 611 747	1 560 813	3,26 %
Småkommunetilskot	963 501	963 501	0,00 %
Skjønstilskot	1 849 000	2 006 000	-7,83 %
Veksttilskot	440 616	393 386	12,00 %
Storbytilskot	459 985	440 132	4,51 %
Sum rammetilskot	124 161 966	121 185 700	2,46 %

Merk at innbyggjartilskotet vert gitt som eit kronebeløp per innbyggjar, målt pr. 31.7. i det førre året.

Skodje kommune

- Akershus
- Aust-Agder
- Buskerud
- Finnmark
- Hedmark
- Hordaland
- Møre og Romsdal**
- Nordland
- Nord-Trøndelag
- Oppland
- Oslo
- Rogaland
- Sogn og Fjordane
- Sør-Trøndelag
- Telemark
- Troms
- Vest-Agder
- Vestfold
- Østfold

- Aukra
- Averøy
- Fræna
- Gjemnes
- Haram
- Herøy
- Midsund
- Neset
- Rauma
- Sande
- Skodje**
- Stordal
- Sula
- Surnadal
- Tingvoll
- Aure
- Eide
- Giske
- Halsa
- Hareid
- Kristiansund
- Molde
- Norddal
- Rindal
- Sandøy
- Smøla
- Stranda
- Sunnidal
- Sykkylven
- Ulstein

Inntektssystemet

Anslag skatteinntekter	118 139 000 kr	▼
+		
Totalt rammetilskudd	119 535 000 kr	
Slik beregnes det samlede rammetilskuddet:		
Innbyggertilskudd før omfordeling	102 756 000 kr	▼
Omfordeling:		
Utgiftsutjevning *	13 662 000 kr	▼
Korreksjon for elever i statlige og private skoler	877 000 kr	▼
Tilskudd med særskilt fordeling	760 000 kr	▼
Inntektsgarantiordningen	-260 000 kr	▼
Regionalpolitiske tilskudd:		
Veksttilskudd	1 741 000 kr	▼
=		
Anslag frie inntekter	237 674 000 kr	▼

Kriterium	Vekt	
<u>Innbyggere 0-1 år</u>	0,0055	1,2269
<u>Innbyggere 2-5 år</u>	0,1268	1,2677
<u>Innbyggere 6-15 år</u>	0,288	1,1129
<u>Innbyggere 16-22 år</u>	0,021	0,9854
<u>Innbyggere 23-66 år</u>	0,0938	0,9837
<u>Innbyggere 67-79 år</u>	0,0453	0,8272
<u>Innbyggere 80-89 år</u>	0,0693	0,9341
<u>Innbyggere 90 år og over</u>	0,0464	0,7880
<u>Landbrukskriterium</u>	0,0029	0,8302
<u>Reiseavstand til nærmeste sonesenter</u>	0,0132	1,0342
<u>Reiseavstand til nærmeste nabokrets</u>	0,0132	1,7476
<u>Basiskriterium</u>	0,0226	2,6748
<u>Innvandrere 6-15 år</u>	0,0083	0,6579
<u>Norskfødte med innvandrerforeldre 6-15 år</u>	0,0009	0,3185
<u>Dødelighet</u>	0,046	0,7674
<u>Barn 0-15 år med enslig forsørger</u>	0,0115	0,8783
<u>Fattige</u>	0,0062	0,5466
<u>Ufore 18-49 år</u>	0,0046	0,8621
<u>Flyktninger uten integreringstilskudd</u>	0,0047	0,2747
<u>Opphøringsindeks</u>	0,0139	0,3025
<u>Urbanitetskriterium</u>	0,0177	0,6150
<u>Psykisk utviklingshemmede 16 år og over</u>	0,0461	1,2334
<u>Ikke-gifte 67 år og over</u>	0,0437	0,7774
<u>Barn 1 år uten kontantstøtte</u>	0,0296	1,4698
<u>Innbyggere med høyere utdanning</u>	0,0188	0,7518

2. Forslag til nytt inntektssystem

2015	2030	2040	2050
4,3	3,3	2,8	2,7

Innbyggjarar i alderen 21 – 66 år pr. innbyggjar over 66 år.

2. Forslag til nytt inntektssystem

Forslag til nytt inntektssystem

Forslag til nytt inntektssystem er ute på høyring no.
Høyringsfrist 1. mars 2016.

Endringane er i tråd med Kommuneproposisjonen 2015:

- a) Oppdatering av kostnadsnøklane - gjeldande frå 1.1.2017.
- b) Endra basistilskot.
- c) Endringar i distriktspolitiske tilskot (småkommune- og distriktstilskot)
- d) Selskapsskatt.

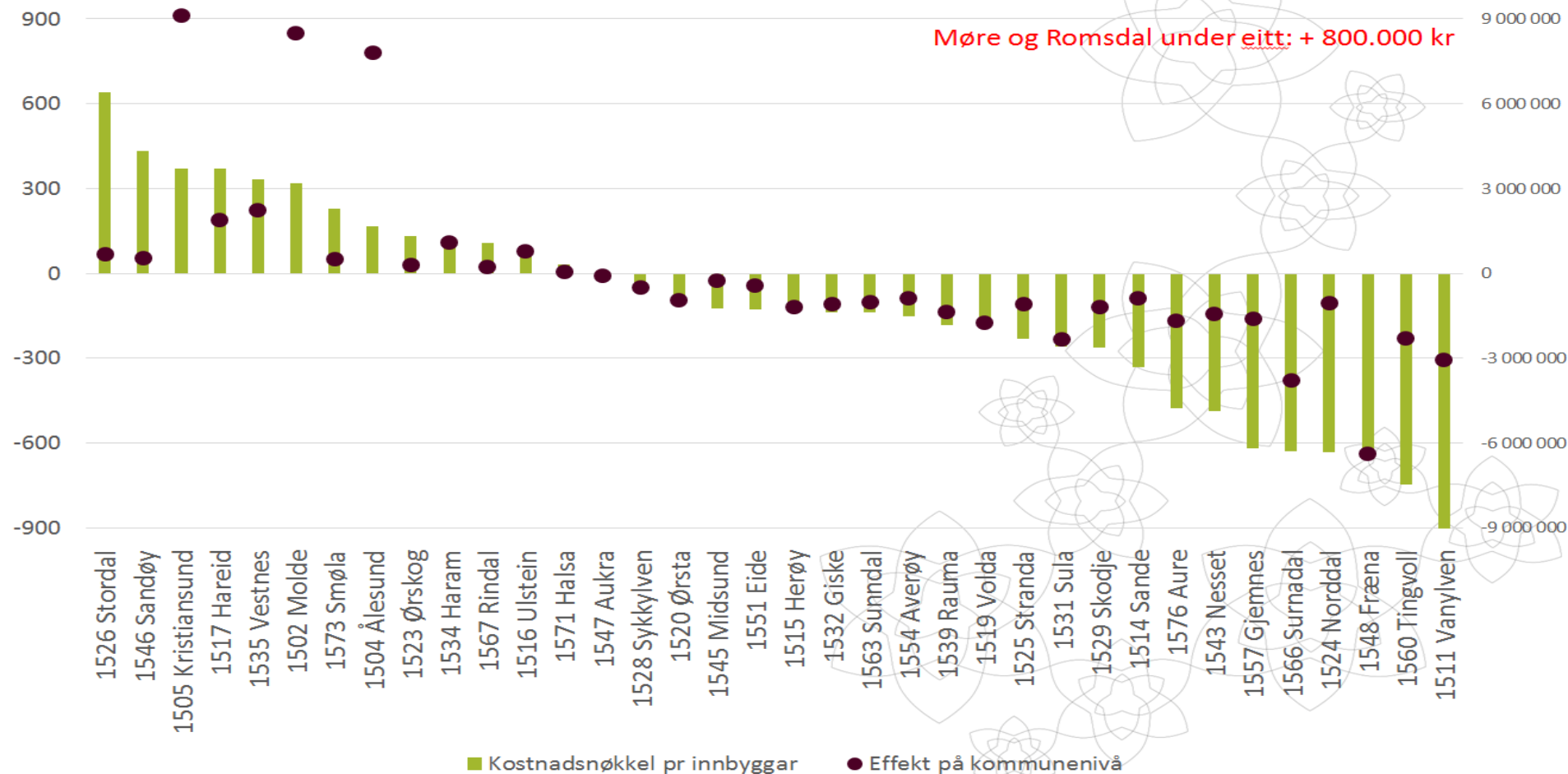
Nye kostnadsnøklar

Kriterium	Vekt 2016	Forslag	Endring
Innbyggere 0-1 år	0,0055	0,0056	0,0001
Innbyggere 2-5 år	0,1268	0,1445	0,0177
Innbyggere 6-15 år	0,2880	0,2659	-0,0221
Innbyggere 16-22 år	0,0210	0,0233	0,0023
Innbyggere 23-66 år	0,0938	0,1101	0,0163
Innbyggere 67-79 år	0,0453	0,0549	0,0096
Innbyggere 80-89 år	0,0693	0,0762	0,0069
Innbyggere 90 år og over	0,0464	0,0384	-0,0080
Basiskriteriet	0,0226	0,0244	0,0018
Sone	0,0132	0,0101	-0,0031
Nabo	0,0132	0,0101	-0,0031
Landbrukskriteriet	0,0029	0,0022	-0,0007
Innvandr 6-15 år, ekskl Skandinavia	0,0083	0,0071	-0,0012
Norskfødte med innvandrerforeldre 6-15 år, ekskl Skandinavia	0,0009	0,0000	-0,0009
Flyktinger uten integreringstilskudd	0,0047	0,0076	0,0029
Dødlighetskriteriet	0,0460	0,0455	-0,0005
Barn 0-15 år med enslig forsørger	0,0115	0,0159	0,0044
Lavinntekt	0,0062	0,0099	0,0037
Uføre 18-49 år	0,0046	0,0058	0,0012
Opphopningsindeks	0,0139	0,0086	-0,0053
Urbanitetskriteriet	0,0177		-0,0177
Aleneboende 30 - 66 år		0,0174	0,0174
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	0,0461	0,0339	-0,0122
Ikke-gifte over 67 år	0,0437	0,0455	0,0018
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0296	0,0177	-0,0119
Innbyggere med høyere utdanning	0,0188	0,0194	0,0006
Kostnadsindeks	1,000	1,000	0,0000

Isolert effekt av endra kostnadsnøklar

Isolert effekt av endra kostnadsnøklar

Møre og Romsdal under eitt: + 800.000 kr

Isolert effekt av endra kostnadsnøklar

Kommune	Innbyggere	Sum rammetilskudd gammel ordning	Effekt av ny kostnadsnøkkel	Endring pr. innbygger
Skodje	4 533	120 185 000	-1 197 000	-264
Ørskog	2 312	72 739 000	308 000	133
Stordal	1 028	47 896 000	659 000	641
Hareid	5 118	127 850 000	1 888 000	369
Haram	9 165	228 201 000	1 079 000	118
Giske	7 981	203 506 000	-1 104 000	-138
Sula	8 872	244 195 000	-2 319 000	-261
Sykkylven	7 717	190 799 000	-501 000	-65
Sandøy	1 259	53 865 000	546 000	434
Ålesund	46 581	951 775 000	7 792 000	167
Sum alle	94 566	2 241 011 000	7 151 000	76

Endra basistilskot

- I dagens inntektsmodell får alle kommunar eit basistilskot på ca. 13,2 mill. kr.
- Beløpet er uavhengig av innbyggjartal, og er meint å dekkje administrative kostnader ved å vere ein kommune.
  - «Favorisering» av mindre kommunar, som får meir pr. innbyggjar.
  - Fører til at det er meir lønnsamt for kommunar å avgrense smådriftsulempar gjennom interkommunale samarbeid framfor å søke kommunesamanslåing.
- Kommunaldepartementet har foreslått å innføre ein modell som skal skilje mellom **frivillige** og **ufrivillige** smådriftsulempar i kommunal tenesteproduksjon.
- Dette er tenkt gjennomført ved å innføre eit kriterium som seier noko om reiseavstandar – kalla «**strukturkriteriet**».

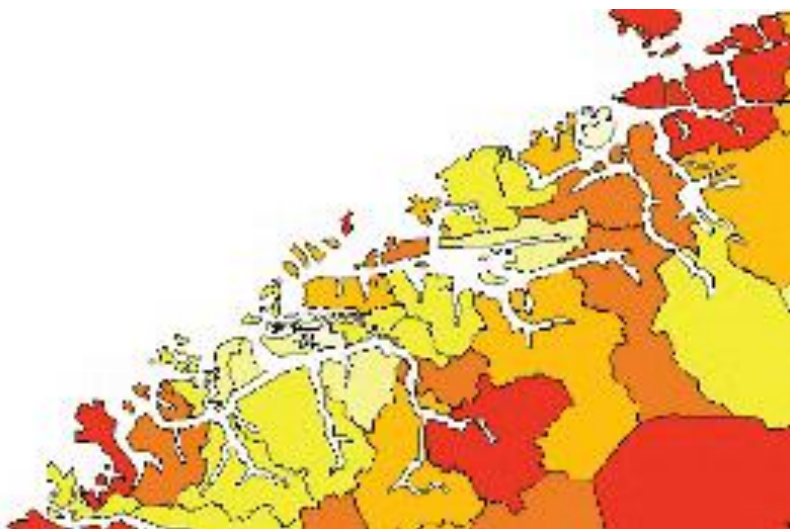
Endra basistilskot

- Strukturkriteriet skildrar gjennomsnittlig reiseavstand pr. innbyggjar i ei kommune for å nå 5 000 personar – **uavhengig av kommunegrensa.**
- Desto større reiseavstandar, desto meir «ufrivillig» kan ein seie at smådriftsulempene er.
- Kommunar som er ufrivillig små, vil fortsatt få full kompensasjon gjennom utgiftsutjamninga.
- Kommunar som er frivillig små, vil ikkje få full kompensasjon for smådriftsulempene gjennom utgiftsutjamninga.

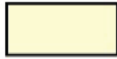

Endra basistilskot

- Val av grenseverdi vil bety mykje:
  - 13,3 km
  - 16,5 km
  - 25,4 km

Forslaget vil gjere det tvingande naudsynt for fleire kommunar å søkje saman.

Kart over kommunenes verdi på strukturkriteriet (2015)

	Under 3 km	(46)
	3 km - 5,8 km	(74)
	5,8 km - 11,5 km	(84)
	11,5 km - 16,5 km	(49)
	16,5 km - 25,4 km	(67)
	25,4 km - 50 km	(78)
	Over 50 km	(30)

«Beste» alternativ – 13,3 km

Kommune	Innbyggere	Sum rammetilskudd gammel ordning	Effekt av ny kostnadsnøkkel	Effekt av strukturkriterium - 13,3 km	Endring pr. innbygger 13,3 km	Sum endring ved nytt inntektssystem	Sum endring pr. innbygger
Skodje	4 533	120 185 000	-1 197 000	-5 380 671	-1 187	-6 577 671	-1 451
Ørskog	2 312	72 739 000	308 000	-3 874 912	-1 676	-3 566 912	-1 543
Stordal	1 028	47 896 000	659 000	342 324	333	1 001 324	974
Hareid	5 118	127 850 000	1 888 000	-7 579 758	-1 481	-5 691 758	-1 112
Haram	9 165	228 201 000	1 079 000	3 051 945	333	4 130 945	451
Giske	7 981	203 506 000	-1 104 000	-5 123 802	-642	-6 227 802	-780
Sula	8 872	244 195 000	-2 319 000	-7 629 920	-860	-9 948 920	-1 121
Sykkylven	7 717	190 799 000	-501 000	-6 142 732	-796	-6 643 732	-861
Sandøy	1 259	53 865 000	546 000	419 247	333	965 247	767
Ålesund	46 581	951 775 000	7 792 000	3 679 899	79	11 471 899	246
Sum alle	94 566	2 241 011 000	7 151 000	-28 238 380	-299	-21 087 380	

Middelalternativ – 16,5 km

Kommune	Innbyggere	Sum rammetilskudd gammel ordning	Effekt av ny kostnadsnøkkel	Effekt av strukturkriterium - 16,5 km	Endring pr. innbygger 16,5 km	Sum endring ved nytt inntektssystem	Sum endring pr. innbygger
Skodje	4 533	120 185 000	-1 197 000	-6 462 000	-1 426	-7 659 000	-1 690
Ørskog	2 312	72 739 000	308 000	-5 608 912	-2 426	-5 300 912	-2 293
Stordal	1 028	47 896 000	659 000	407 088	396	1 066 088	1 037
Hareid	5 118	127 850 000	1 888 000	-8 245 098	-1 611	-6 357 098	-1 242
Haram	9 165	228 201 000	1 079 000	1 512 225	165	2 591 225	283
Giske	7 981	203 506 000	-1 104 000	-5 881 997	-737	-6 985 997	-875
Sula	8 872	244 195 000	-2 319 000	-7 780 744	-877	-10 099 744	-1 138
Sykkylven	7 717	190 799 000	-501 000	-6 721 507	-871	-7 222 507	-936
Sandøy	1 259	53 865 000	546 000	498 564	396	1 044 564	830
Ålesund	46 581	951 775 000	7 792 000	6 148 692	132	13 940 692	299
Sum alle	94 566	2 241 011 000	7 151 000	-32 133 689	-340	-24 982 689	

«Verste» alternativ – 25,4 km

Kommune	Innbyggere	Sum rammetilskudd gammel ordning	Effekt av ny kostnadsnøkkel	Effekt av strukturkriterium - 25,4 km	Endring pr. innbygger 25,4 km	Sum endring ved nytt inntektssystem	Sum endring pr. innbygger
Skodje	4 533	120 185 000	-1 197 000	-8 050 608	-1 776	-9 247 608	-2 040
Ørskog	2 312	72 739 000	308 000	-8 020 328	-3 469	-7 712 328	-3 336
Stordal	1 028	47 896 000	659 000	-2 379 820	-2 315	-1 720 820	-1 674
Hareid	5 118	127 850 000	1 888 000	-8 956 500	-1 750	-7 068 500	-1 381
Haram	9 165	228 201 000	1 079 000	-1 457 235	-159	-378 235	-41
Giske	7 981	203 506 000	-1 104 000	-6 608 268	-828	-7 712 268	-966
Sula	8 872	244 195 000	-2 319 000	-7 558 944	-852	-9 877 944	-1 113
Sykkylven	7 717	190 799 000	-501 000	-7 199 961	-933	-7 700 961	-998
Sandøy	1 259	53 865 000	546 000	677 342	538	1 223 342	972
Ålesund	46 581	951 775 000	7 792 000	12 017 898	258	19 809 898	425
Sum alle	94 566	2 241 011 000	7 151 000	-37 536 424	-397	-30 385 424	

Distriktpolitiske tilskot

- Nord-Noreg- og Namdalstilskotet blir vidareført, og slått saman med småkommunetilskotet for desse kommunane til eit nytt Nord-Noregtilskot.
- Distriktstilskot Sør-Noreg og småkommunetilskot for kommunane i Sør-Noreg blir slått saman til eit nytt Sør-Noregtilskot.
- Det er forslått justeringar i tilskota, slik at dess i større grad enn i dag vert fordelt pr. innbyggjar.

Ny selskapsskatt frå 2017

- Vart innført i 2016, med økonomisk verknad frå 2017.
- Kommunar som over ein periode på fire år har vekst i lønnssummen i private føretak, vil motta ein andel av den nye selskapsskatten.
- Svarer til ei omfordeling av om lag 3 milliardar kroner.
  - *Korleis finansiere dette?*
- Skal vere omfatta av inntektsutjamninga.

$$\frac{\text{Skatt år 2 + 3 + 4}}{3} - \frac{\text{Skatt år 1 + 2 + 3}}{3} = \text{Kommunen sin skattevekst}$$

$$\frac{\text{Kommunen sin skattevekst}}{\text{Skattevekst i landet}} \times 3 \text{ milliardar kroner} = \text{Kommunen sin selskapsskatt}$$

Økonomiske gulrøter ved samanslåing

- Inndelingstilskot

- Inndelingslova § 15:

§ 15. Økonomisk kompensasjon

Ved samanslåing av kommunar eller fylke og deling som nemnt i § 3 andre ledd bokstav b, gir staten delvis kompensasjon for eingongskostnader som er direkte knytte til desse prosessane. I ein overgangsperiode gir staten også kompensasjon for bortfall av rammetilskot.

- Staten vil kompensere bortfall av basistilskotet i ein overgangsperiode på 15 år (inkl. løns- og prisjustering). Deretter blir inndelingstilskotet trappa ned med 1/5 i kvart av dei neste 5 åra.
    - Regjeringa har uttalt at inndelingstilskotet for kommunar som slår seg saman i kommunereforma skal ta utgangspunkt i inntektssystemet for 2016.

Økonomiske gulrøter ved samanslåing

- Eingongskostnader knytt til samanslåinga:

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 innbyggere	20- 49 999 innbyggere	50- 99 999 innbyggere	Over 100 000 innbyggere
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 eller flere kommuner	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

- Eingogsstønad pr. samanslåing.
- Utbetaling når nasjonale vedtak om samanslåing er fatta.

Økonomiske gulrøter ved samanslåing

- Reformstønad:

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0-14 999 innbyggere	5 mill.
15 000- 29 999 innbyggere	20 mill.
30 000- 49 999 innbyggere	25 mill.
Over 50 000 innbyggere	30 mill.

- Eingogsstønad pr. samanslåing.
- Utbetaling på samanslåingstidspunktet.

Regionkommune Sunnmøre

Kommune	Innbyggere pr. 1.7.15	Sum skatt og rammetilskudd
Skodje	4 533	240 858 000
Ørskog	2 312	133 149 000
Stordal	1 028	74 704 000
Hareid	5 118	263 456 000
Haram	9 165	473 735 000
Giske	7 981	415 858 000
Sula	8 872	478 886 000
Sykkylven	7 717	391 594 000
Sandøy	1 259	90 216 000
Ålesund	46 581	2 236 138 000
Sum alle	94 566	4 798 594 000

Tap av 9 basistilskudd	-118 800 000
Tap av veksttilskudd?	-11 495 000
Sum inntektsreduksjon	-130 295 000
Inndelingstilskudd	118 800 000
Nettoeffekt før stønader - år 1	-11 495 000

Samla inntektsreduksjon på 0,24 % dei første 15 åra samanlikna med 2016.

Etter 20 år er inntektsreduksjonen på 3,1 % samanlikna med 2016.

Kva med gulrota?

Eingongsstønad	60 000 000
Reformstønad	30 000 000
Sum stønader	90 000 000

Regionkommune Sunnmøre

Innsparingspotensial:

- Administrasjon
- Samordning av lisensar og driftsmiddel
- Stordriftsfordelar
- Effektivisering

Nytt inntektspotensial?

- Nyetablering av næringsliv
- Attraktiv bu- og arbeidsregion

Utfordringar:

- Ulike soner for arbeidsgjevaravgift.
- Eigedomsskatt.
- Omstillingskostnader?